

Het Kerstfeest van de koster

't Is kerstvakantie. Nico van Haaften staat in de kamer voor het raam en tuurt de winterse straat in. Alles is ondergesneeuwd. Op de daken en de bomen ligt een rulle, witte massa, net of het er heel voorzichtig is neergelegd. Maar op de grond is het vastgereden tot een dik wegdek. En dat is nu juist wat ze nodig hebben. 't Kon eigenlijk niet mooier. Sneeuw, een klein beetje vorst en toch niet erg koud. 't Kan een prachtige tocht worden. Als... moeder het goed vindt. En daar is hij nog helemaal niet zeker van. Vervelend ook, dat je alles eerst vragen moet. Hij zucht even. Moeder, die aan tafel zit te naaien, moet er om glimlachen. „Heb je 't er zo zwaar mee?” pleegt ze. „Is het edele kwartet weer iets van plan?”

Het edele kwartet, zo noemt vader Nico en z'n drie vrienden. En ze zijn inderdaad iets van plan. Langzaam komt Nico naar de tafel toe en begint z'n verhaal. „Joop z'n oom is komen wonen op een boerderij midden in de polder, een kilometer of tien hier vandaan. Tweede Kerstdag mogen we de hele middag en avond komen. En hoe denkt u, dat hij ons komt halen? Met een arreslee. We gaan een grote omweg maken. Ik heb nog nooit in een arreslee gezeten. Vindt u het goed?” Moeder kijkt Nico even aan. Dan zegt ze de vraag, die Nico verwacht heeft: „En het Kerstfeest dan?”

Ja, het Kerstfeest. Ieder jaar vieren ze met alle jongens- en meisjesclubs het Kerstfeest. De koster maakt 't zaaltje naast de kerk gezellig met dennegroen en rood crêpe-papier. Ze zingen. Joop speelt blokfluit. Om de beurt zeggen ze een stuk uit het kerstevangelie op of een gedicht. En tot slot vertelt meneer Bakker een verhaal. Nico heeft het altijd fijn gevonden. Maar nu... een arreslee.

„Je mag toch wel eens iets anders,” zegt hij ongeduldig. „Kerstfeest is altijd hetzelfde.”

Moeder schrikt er van. „Ook voor mij hebt g' U rijkdom ontzegd, werd g' in stro en in doeken gelegd,” zegt ze zachtjes. „Nico, dat is niet altijd hetzelfde. Dat is ieder jaar, nee, iedere dag weer nieuw.”

„Dus u vindt het niet goed?”

Moeder aarzelt. „Je moet toch een tekst opzeggen, en Joop zou fluiten. Sturen jullie nu niet alles in de war.”

„Nee, Marja wil viool spelen, dat is nog mooier dan een fluit. En de rest neemt Dick de Jong over, die deed nog niks.”

„En de koster, moet die 't versieren alleen doen?” „Natuurlijk niet. We hebben beloofd hem te helpen, dat doen we elk jaar. Maar dat kan al op de dag vóór Kerst. Heus, ze zullen ons niet eens missen. 't Is toch geen zonde als ik op tweede Kerstdag in een arreslee zit?”

„Nee, dat is geen zonde. Daarom verbied ik het je ook niet. Ik zou het toch fijn vinden als je liever naar het Kerstfeest ging. Maar je mag zelf beslissen.”

Nico staat beteuterd te kijken. 't Was veel makkelijker als moeder zei: Ga jij maar fijn arren. Hij is vastbesloten om te gaan. Wie weet hoe gauw het weer dooit en dan kan hij misschien niet meer.

De avond voor Kerstmis zijn ze in 't zaaltje naast de kerk: Nico met z'n vrienden en Peters, de oude koster. 't Is behaaglijk warm en het werk vordert goed. Op de tafels liggen kleurige kerstlopers en in de vensterbanken staan lange, witte kaarsen. De jongens helpen Peters graag. Altijd staat hij klaar voor de clubs. Met al hun vragen kunnen ze bij hem terecht en geduldig overhoort hij hun rollen als ze een toneelstukje instuderen. De oude koster en de jeugd, ze horen bij elkaar. Nu staat hij boven op een ladder en versiert een portret van koningin Juliana met dennegroen. „'t Zit hem niet in dat versieren,” zegt hij. „Vroeger mocht het niet eens. Maar ik zou het toch niet willen missen. 't geeft gezelligheid en dat mag je er best bij hebben, al is het niet het belangrijkste. Jongens, kijk eens of 't zo recht hangt!” Voorzichtig slaat hij een spijker-tje. Dan gaat hij verder: „We vieren Kerstfeest in de kerk, en thuis, bij de radio. Maar 't mooiste feest vind ik dat met de clubs. Mijn vrouw en ik boffen, dat we er altijd bij mogen zijn. Thuis zijn we maar samen. Verleden jaar, ik weet het nog goed. Toen heeft Edwine, dat kleine Amboneesje gezongen: Jezus zegt dat Hij hier van ons verwacht, dat wij zijn als kaarsjes, brandend in de nacht... Echt waar, dat vond ik nog mooier dan een preek. Niek, is het zo goed?”

Nico staat keurend te kijken. „'t Is zo donker,” zegt hij. „U moet er nog iets moois aan vast maken!” In de doos met versiering zoekt hij een kleurige kerstbal. Op z'n tenen staand reikt hij die de koster aan. Peters reikt ook! Hij staat zo hoog! En dan gebeurt het. De ladder begint te schuiven langs de gladde muur. „Houd 'm!” roept de koster. Z'n lange armen maaien in de lucht. Hij grijpt zich vast aan het schilderij, dat hij met spijker en al losrukt. De jongens schieten toe. Te laat! De oude man ligt al op de grond, de ladder zelf over zich heen. Snel rukken ze die weg en willen dan de koster overeind helpen. „Niet doen,” zegt hij. „M'n voet heeft klem gezeten, ik weet niet of ik er op staan mag. Gaan jullie maar even naar de pastorie en bel de dokter op. Nico rent al. De dokter is gelukkig thuis. Een kwartier later buigt hij zich over de voet, die lelijk gezwollen is. „'k Geloof dat het meevalt,” zegt hij. „Je zult er voorlopig mee moeten zitten, dat wel, maar er is niets gebroken en dat is op uw leeftijd heel wat waard.”

Als de koster weggebracht is ruimen de jongens stil het zaaltje op. „'t Is mijn schuld!” zegt Nico bedrukt. „Nu moet Peters met Kerst thuis blijven en hij had zich juist zo op het feest verheugd!”

Als ze naar huis lopen voert hij een hevige strijd met zichzelf. Hij weet: als hij de tweede Kerstdag in de arreslee zit, dan zal hij steeds aan de koster

WOUTER SLOB

moeten denken. En dan gooit hij er uit: „Ik ga niet arren. Ik zal... ik wou... ik ga Kerstfeest vieren bij de koster.” Het duurt even voor het tot de anderen doordringt wat hij bedoelt.

„Reuze!” zegt Joop. „Ik ga mee! Ik zal m'n oom wel oppellen. Misschien kan je de hele winter nog sleeën.

't Is tweede Kerstdag.

In de kleine kosterwoning zit Peters. 't Is zeven uur. Nu gaat het Kerstfeest beginnen, weet hij. O, hij wil helemaal niet mopperen. Hij hoorde een mooie radiopreek en een groot koor zong van de Heiland der wereld. Maar 't is nu zo erg stil in de kamer. Wat zou hij graag even in 't zaaltje kijken en 't kaarslicht zien weerkaatsen in de blijde kinderogen.

Opeens hoort hij iets in de keuken. Voetstappen klinken en stemmen. De kamerdeur gaat open en daar staan ze, de vier jongens die hem altijd helpen. Nico draagt een klein kerstboompje, eenvoudig versierd met witte kaarsen en wat engelenhaar. Hij steekt de kaarsen aan. Joop neemt z'n fluit. En dan klinkt door de stille kamer: Daar is uit 's werelds duist're wolken een licht der lichten opgegaan... De koster kijkt verbaasd en ongelovig van de een naar de ander. En als tot hem doordringt, dat ze speciaal voor hem gekomen zijn, rollen er tranen over z'n oude wangen. De jongens hebben zorgvuldig een programma opgesteld. Ze zingen. Ze lezen eerbiedig het kerstevangelie, dat ieder jaar hetzelfde is en ieder jaar weer nieuw. Ze luisteren roerloos als Joop speelt: Die miljoenen eens zaligen zal, wordt geboren in Bethlehems stal...

En als ze tot slot zingen: Komt allen te samen, klinken de oude stemmen van de koster en zijn vrouw mee in het koor: Komt laten wij aanbid-den...

Dan gaan ze weg. De koster komt woorden tekort om ze te bedanken. Ze moeten beloven dat ze op oudejaarsavond oliebollen komen eten.

Over de knerpende sneeuw loopt Joop naar huis. De arreslee is vergeten. Hij heeft iets begrepen van het Kerstfeest. Als je telkens de dingen verkeerd doet, als je driftig bent geweest, of brutaal, en je mag dan tóch opnieuw beginnen, tóch weer gelukkig zijn, dan komt dat omdat de Here Jezus eenmaal werd geboren in Bethlehem...

Wat gebeurde er op het

Eén van de bekendste kastelen van Nederland is zeker wel het Muiderslot, omdat schoolkinderen onder geleide van de meesters er voor niets in mogen!

Er gaan dus heel wat schoolreisjes naar Muiden, want bij dat oude stadje staat dit slot. En wanneer jullie er nog nooit geweest zijn, vraag dan maar eens of jullie er met het eerstvolgende schoolreisje naar toe moogt. Want het is werkelijk de moeite waard.

Het Muiderslot is een echt mooi en gaaf middeleeuws slot. Het ziet er nu niet bepaald „vriendelijk” uit, zoals b.v. het Paleis Soestdijk of het Huis ten Bosch, maar het was ook helemaal niet bedoeld als een aardig uitziend huisje, want de kasteelheer had een huis nodig, waarin hij niet zo maar overvallen kon worden. Zijn woning moest dus tévens een soort vesting zijn. Welnu, die middeleeuwse burchten wáren ook altijd tegelijkertijd vestingen. Dus: verdedigbaar. En daarom zien ze er van buiten meestal wat dreigend uit, net als iemand, die streng naar je kijkt.

Wie was de bouwer van dit mooie kasteel?

Niemand minder dan onze brave Foris V en jullie weet, dat die in 1296 vermoord werd, zodat hij vóór die tijd het kasteel gebouwd moet hebben. Vermoedelijk heeft hij het gebouwd op de plaats waar vóórdien ook reeds een soort vestingwerk stond.

Als je de kaart eens voor je neemt van Utrecht of van het Gooi, dan zul je zien, dat Muiden aan een riviertje ligt: de Vecht. Die Vecht mondt bij Muiden — even buiten het stadje — uit in de voormalige Zuiderzee. En dáár ligt nu het Muiderslot.

Waarom nu juist dáár?

Wel, de uitmonding van een rivier was zéér belangrijk, want een rivier was in die dagen eigenlijk een nog véél belangrijker verkeersweg dan tegenwoordig. Wegen waren er eigenlijk in de middeleeuwen nauwelijks, d.w.z. geplaveide wegen. Hoogstens in de steden een paar straten, maar buiten was het alles gewoon zand en klei en gras en — als het regende — modder. Maar een rivier leverde voor het vervoer heel wat minder moeilijkheden op en omdat de schepen nog maar klein waren — ook die welke

Een der slaapkamers in het Muiderslot. — Het bed op de achtergrond vertoont veel overeenkomst met een monumentale kast. Daarnaast de vroeger veel gebruikte beddepan.

